

Rescloses i canal de la central hidroelèctrica del Collet

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al riu Bastareny prop l'aiguabarreig amb el Llobregat i damunt del Lobregat
Emplaçament	Damunt del Bastereny i Llobergat. S'hi va per darrere de l'església de la Puríssima.

Coordenades:

Latitud:	42.22987
Longitud:	1.88104
UTM Est (X):	407664
UTM Nord (Y):	4675905

Classificació

Número de fitxa	08099-119
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Obra civil
Estil / època:	Contemporani
Segle	XX
Any	1910
Autoria de l'element:	J.E. Olano i Loizaga
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Encara en funcionament.
Protecció	Inexistent
Número inventari	si núm.3432 IPAC (Inventari de Patrimoni Arquitectònic) i núm.684
Generalitat i altres inventaris	de IPIC (Patrimoni industrial)
Accés	Fàcil
Ús actual:	Productiu
Titularitat	Pública
Titular:	08098A00800157

Fitxes associades:

Central hidroelèctrica del Collet

Autoria de la fitxa Pere Cascante i Torrella

Data de registre de la fitxa: ds., 04/03/2017 - 01:00

Descripció

Conjunt de rescloses situades al Llobregat i també al Bastareny. Es tracta de conduccions de diferents períodes i sobreposades les unes amb les altres. La primera reclosa es situa a sota les cases noves del collet i està construïda amb fàbrica de maçoneria. D'aquí aquesta canal que en gradua el seu cabal d'aigua per mitjà d'una caseta de comportes arriba a la central. Sembla que aquesta primera conducció es a fer el 1898 sota la mà de Thomas Pujol i uns metres per damunt seu hi ha la nova conducció construïda per J.E. Olano de Loizaga el 1910 Aquest nou canal presenta dues rescloses; una primera al Bastareny a sota de l'església i prop de l'aiguabarreig amb el Llobregat. Aquesta primera resclosa conserva la caseta de control de les aigües amb aparell maó i coberta amb teulada a un sol vessant. D'aquí en discorre un canal de 750 metres de longitud amb uns 2'5 metres d'ample que en canalitza l'aigua fins a una segona resclosa molt més gran i situada al Llobregat. Aquesta segona resclosa també hi té una caseta de control del cabal de les aigües i la canalitza amb un segon canal de 2033 m que conduïa l'aigua fins a la central homònima. Cal destacar que el canal quant crea la depressió del torrent l'Aballol, darrere de les cases noves del Collet ho fa en forma d'un aqüeducte elevat de cinc arcades amb aparell de pedra mal treballada i també de maó. Actualment està reforçat en formigó.

Observacions:

Es tracta d'una important obra d'enginyeria hidràulica que es manté en molt bon estat i encara està en funcionament. Ja hem comentat que sota de les cases noves del Collet hi ha les restes de l'antiga resclosa amb la caseta d'aigües i el primer canal que va ser suprimit per l'actual

Història

Durant l'era de la industrialització del segle XIX i principi del segle XX a Guardiola s'hi crearen importants factories com seria el cas de la colònia Thomas Pujol que adquiriria la finca del Collet i la transformà en un nucli de referència per l'alt Berguedà ja que anava destinada a l'explotació de la fusta emprada per la construcció de les mines. Arran de la construcció de la colònia industrial del collet es va emprendre la construcció del canal industrial de Berga i en conseqüència l'allargament de la línia ferroviària de Manresa a Berga i de Berga i Guardiola. El canal va afavorir la portada d'aigua i l'ús gratuït de les factories tèxtils situades a Berga i al Llobregat. Aquesta gran obra va ser realitzada per Marcel·lí Boixader. En tot aquest procés l'explotació del carbó de l'alt Llobregat a mans de l'enginyer J.E. Olano i Loizaga va decidir de construir una central hidroelèctrica que pogués abastar l'electrificació de tota la conca minera, ja que el projecte de convertir el gas pobre en electricitat només va poder afavorir l'electrificació de la "mina Esteve" de Fígols. Aquest va ser un dels motius que J.E. Olano i Loizaga el 1906 tingués la concessió per aprofitar l'aigua del Llobregat al punt de confluència amb el Bastareny. El problema venia a ser que Pere Thomas i Pujol tenia la concessió per una captació d'aigües més amunt del Collet ja que des d'aquest indret i en direcció a Berga ja no hi havia salts d'aigua lliures per aprofitar-los i els que hi havia eren a mans dels Boixader. Això va fer que Pere Pujol i Thomas adquirís un salt prop de l'aiguabarreig amb el Bastareny per nodrir una fàbrica tèxtil que no s'arribà mai a construir. El cas és que no sabem com i perquè va vendre aquest Salt a un tal Josep Portabella i Cots de Manresa i al que posteriorment va vendre-ho a J.E de Olano i

Loizaga. El projecte de construcció de la nova central va ser aprovat el 1910. Paral·lel a la seva construcció es van construir les línies d'electricitat que abastiren la conca de Cercs i els seus serveis. La central produïa 3000 volts d'electricitat que quan arribava a les mines es transformava en energia subalterna. La instal·lació de la central comportà la construcció de dues preses; una al Bastareny a sota de l'església i una de segona al Llobregat on hi havia la captació d'un canal de 712 metres que unia un riu amb l'altre i d'aquest segon en partia un altre canal de 2033 metres de longitud que tenia un aqüeducte que salvava les aigües del torren de l'Albellol a la zona del Collet i que arribava fins a la central. En aquest punt el canal finalitzava i en baixava una tuberia que feia moure una turbina del tipus "Francis" i amb una capacitat de 680 CV. D'aquesta manera J.E de Olano es va assegurar l'abastiment d'electricitat a les mines de Cercs. Aquesta central va electrificar la conca minera de Cercs fins a la construcció de la central tèrmica. Des d'aleshores continua produint electricitat i actua com a reforç de les altres centrals. És propietat d'Endesa

Bibliografia

COBOS GUIXÉ, XAVIER; PASTOR HERNÁNDEZ, CARLES (2011). Guardiola de Berguedà. Records d'un instant. Zenobita edicions. SERRA, ROTES, R; ARTERO NOVELLA, I (2004). "100 anys del tren" a Erol. Suplement 3. p-16. SERRA ROTÉS, ROSA (1989). "Molí del Pont vell" Inventari de Patrimoni arquitectònic del municipi de Guardiola de Berguedà. Generalitat de Catalunya. Direcció General de Patrimoni Cultural. SERRA ROTÉS, ROSA ; SELLÉS RUSINYOL, CARME (1990). El molí del Pont vell. Inventari de Patrimoni industrial de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Museu de la Ciència i la tècnica. SERRA i ROTÉS, ROSA (2015). "La generación de electricidad en la cuenca minera de Berga. La hidroelectricidad y la generación térmica a lo largo de cien años(1911.2011)". La electrificación y el territorio. Historia y futuro".

